

Kleuren in contrast

**De kinderen leren over het kwantiteitscontrast;
schilderachtig en decoratief**

Vlinders, 10-11 jaar

onderwerp

vlinder op bast

techniek

schilderen, fijn
penseel

formaat

25 x 32 cm

Toelichting

Het kwantiteitscontrast is de verhouding tussen de werking van kleuren en de mate waarin ze gebruikt zijn. Het heeft dus betrekking op de grootte van de kleurvlakken en de mate waarin die opvallen. De tegenstelling veel – weinig of groot – klein. Verschillende kleuren kunnen elkaar in evenwicht houden, ze trekken dan gelijke aandacht. Daarbij blijkt dat je van de ene kleur veel minder nodig hebt dan van de andere. Wil je een kleur heel sterk laten overheersen dan moet je daarvoor een goede combinatie kiezen. Gewoonlijk bepaalt vooral de (licht)sterkte van een kleur zijn werking. Zo is geel wel driemaal zo sterk als paars. Dat betekent omgekeerd dat je een helder gele vlek driemaal zo klein kunt maken als een paarse om haar dan toch nog dezelfde aandacht te laten trekken. Bekende voorbeelden in de natuur zijn die ene klapproos tussen het vele gras, die ene blauwe korenbloem in het koren. Beide vestigen alle aandacht op zich, ondanks hun geringe omvang. Over deze werking van kleur gaat deze opdracht. Als onderwerp kiezen we vlinders, omdat er vele soorten zijn die een perfecte schutkleur combineren met zeer opvallende kleuren. Zo laten sommige vlinders tijdens een achtervolging door de vijand even kort hun bonte achtervleugels zien, waarop bijvoorbeeld schrikkanjagende namaak-ogen zitten, om vervolgens snel op een ondergrond te gaan zitten waarop ze vrijwel onzichtbaar zijn. Met verf kunnen zowel de gemengde natuurkleuren van zo'n ondergrond als de heldere accenten goed gemaakt worden.

Begeleiding

Met het bekijken van afbeeldingen van vlinders en een kort leergesprek over hun kleuren begint deze les. De begrippen schutkleur en signaalkleur (zie *Kleur 2*) worden kort herhaald. We gaan deze keer eens 'precies' schilderen.

Het onderwerp leent zich goed voor gedetailleerd werken. De ondergrond schilderen we in talrijke nuances van natuurlijk bruin, groen, grijs etc. De vlinder die hierop vrijwel onzichtbaar is, schilderen we met een fijn penseel, ook de tekening op de vleugels. Deze moet zo helder mogelijk zijn, in lichte, frisse kleuren. Laat de kinderen zelf experimenteren welke kleuren het het beste doen.

De bonte kleuren kunnen niet op een natte ondergrond gemaakt worden, dus eerst de tekening laten drogen. We moeten daarom in twee fasen werken. Eerst de ondergrond – bast van een boom of stukje grond – en de vlinder; dan de felle kleuren van de patronen, de 'ogen'. Deze opdracht is dus een decoratieve combinatie van schilderachtig en tekenachtig.

onderwerp

gekleurde letters

techniek

gekleurd papier

knippen of

schilderen

formaat

vierkant 20 × 20 cm

letter 15 × 15 cm

Andere opdracht

Deze les beoogt een kleuronderzoek met de gehele groep. Iedereen maakt één kleurstelling om zodoende iets van de kleurtheorie in de praktijk te brengen. We gaan uit van een eenvoudige vorm, bijvoorbeeld ieders beginletter van zijn voornaam. Deze letter komt in een kleur op een vierkante achtergrond van een andere kleur. Niemand maakt dezelfde letter, wel houdt ieder dezelfde maten aan, ook voor de dikte. We passen het aantal kleuren aan de grootte van de klas aan. Met zes kleuren zijn er dertig verschillende combinaties mogelijk. Vijf kleuren zijn voldoende in een klas van twintig. We gaan uit van gekleurd papier of van de pure kleuren uit de flacons. Een andere erg leuke toepassing of vervolg op deze les is het beschilderen van de letters met stofverf op witte T-shirts. Samen puzzelen de kinderen de mogelijke combinaties uit en ieder voert er een uit. Bij de evaluatie bekijken we hoe een kleur kan veranderen door zijn omgeving.

Kleuronderzoek, 10-11 jaar